

Lieta C-503/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 7. augusts

Iesniedzējtiesa:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Piemonte (Pjemontas
Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 26. jūlijs

Prasītāja:

Centro di Assistenza Doganale (Cad) Mellano Srl

Atbildētājas:

*Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Agenzia delle Dogane –
Direzione Interregionale per la Liguria [, il Piemonte e la Valle
d’Aosta]*

Ministero dell’Economia e delle Finanze

Pamatlietas priekšmets

Centri di assistenza doganale [centru palīdzībai muitas jomā, turpmāk tekstā – “CAD”] darbības tiesiskais regulējums. Prasības pieteikums, ko CAD iesniedza *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) par *Agenzia delle Dogane e dei Monopoli* (Muitas un monopolu dienests, Itālija) nolēmumu, ar kuru tika noraidīts šī CAD lūgums saņemt atļauju veikt muitas darbības vietā, kas nav kompetentā muitas iestāde.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Regulas (ES) Nr. 952/2013 21. apsvēruma un 18. panta, Direktīvas 2006/123/EK 10. un 15. panta, kā arī LESD 56.–62. panta interpretācija saistībā ar CAD darbības teritoriāliem ierobežojumiem.

Prejudiciālie jautājumi

1. Eiropas Savienības Tiesai tiek jautāts, vai Regulas (ES) Nr. 952/2013 18. pants, to skatot kopā ar 21. apsvērumu, ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka ar tiem netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma (Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkts) un prakse, kas ierobežo *CAD – Centri di assistenza doganale* [centru palīdzībai muitas jomā] darbību līdz “apstiprinātai vietai” Reģiona/Starpreģionu/Starpprovinču direkcijā, kurā ir to juridiskā adrese, nepieļaujot šīs darbības veikšanu visā valsts teritorijā?

2. Eiropas Savienības Tiesai tiek jautāts, vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK 10. un 15. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka ar tiem netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma (Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkts) un prakse, kas ierobežo *CAD – Centri di assistenza doganale* darbību līdz “apstiprinātai vietai” Reģiona/Starpreģionu/Starpprovinču direkcijā, kurā ir to juridiskā adrese, nepieļaujot šīs darbības veikšanu visā valsts teritorijā un vienlaikus atļaujot šo darbību visā valsts teritorijā vienīgi muitas aģentiem?

3. Eiropas Savienības Tiesai tiek jautāts, vai LESD 56.–62. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka ar tiem netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma (Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkts) un prakse, kas ierobežo *CAD – Centri di assistenza doganale* darbību līdz “apstiprinātai vietai” Reģiona/Starpreģionu/Starpprovinču direkcijā, kurā ir to juridiskā adrese, nepieļaujot šīs darbības veikšanu visā valsts teritorijā un vienlaikus atļaujot šo darbību visā valsts teritorijā vienīgi muitas aģentiem?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD, it īpaši 56.–62. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū, it īpaši 10. un 15. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, it īpaši 21. apsvērumu, kā arī 18. un 139. pants;

Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem, it īpaši 115. pants.

Atbilstošā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra

Spriedumi lietās C-293/14, C-475/11, C-384/08, C-470/11, C-265/12, C-159/12, kā arī apvienotās lietās C-570/07 un C-571/07.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- *Decreto del Presidente della Repubblica 23 gennaio 1973, n. 43 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative in materia doganale* [Republikas prezidenta 1973. gada 23. janvāra Dekrēts Nr. 43, ar ko apstiprina muitas tiesiskā regulējuma vienoto tekstu]

Šī dekrēta 47. panta 3. punktā ir paredzēts, ka “[m]uitas aģenta iecelšana dod tiesības iesniegt muitas deklarācijas visā valsts teritorijā”.

- *Decreto del Ministro delle finanze 11 dicembre 1992, n. 549 – Regolamento recante la costituzione dei centri di assistenza doganale* [1992. gada 11. decembra Finanšu ministra dekrēts Nr. 549 – centru palīdzībai muitas jomā dibināšanas noteikumi]

Šī dekrēta 1. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “[m]uitas aģenti, kuri vismaz trīs gadus ir reģistrēti profesiju reģistrā [...] un veic savu profesionālo darbību bez padotības darba attiecībām, var dibināt kapitālsabiedrības ar nosaukumu CAD (centri palīdzībai muitas jomā), kuru minimālais kapitāls ir 100 miljoni liru un darbības priekšmets ir vienīgi palīdzības sniegšana muitas jomā [...]”.

Šī dekrēta 3. panta 3. punktā ir paredzēts, ka “1. panta 1. punktā minētās tiesīgās sabiedrības veic savu darbību muitas apgabala teritorijā, kurā ir to juridiskā adrese, un var sadarboties ar homologām sabiedrībām, kuru juridiskā adrese un kompetence ir citu apgabalu direkciju teritorijās, kā arī var dibināt 1985. gada 25. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2137/85 minētās Eiropas Ekonomisko interešu grupas [...]”.

- *Legge 25 luglio 2000, n. 213 – Norme di adeguamento dell'attività degli spedizionieri doganali alle mutate esigenze dei traffici e dell'interscambio internazionale delle merci* [2000. gada 25. jūlija Likums Nr. 213 – Noteikumi muitas aģentu darbības pielāgošanai mainīgajām preču starptautisko pārvadājumu un tirdzniecības vajadzībām]

Šī likuma 3. panta 5. punktā ir paredzēts, ka “CAD saskaņā ar vienkāršotām procedūrām var iesniegt preces ne tikai muitas tiesiskā regulējuma vienotā teksta, kas apstiprināts ar Republikas prezidenta 1973. gada 23. janvāra Dekrētu Nr. 43, 17. pantā minētajās telpās un vietās, kas ir paredzētas muitas darbību veikšanai, bet arī to subjektu vietās, noliktavās vai glabātuvēs, kuru uzdevumā tie attiecīgajā gadījumā darbojas, ja vien šīs vietas, noliktavas vai glabātuves atrodas tā muitas apgabala kompetences teritorijā, kurā tie ir akreditēti darbībai”.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Sabiedrība–prasītāja ar juridisko adresi Kuneo [Cuneo, pilsēta Pjemontas reģionā] ir CAD, kas veic muitas darbības savu klientu uzdevumā. Minētā juridiskā adrese ir apgabalā, kas ir *Direzione Territoriale II per la Liguria, il Piemonte e la Valle*

d'Aosta dell'Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Muitas un monopolu dienesta Ligūrijas, Pjemontas un Aostas ielejas otrā Teritoriālā direkcija, Itālija), kas ir iestāde atbildētāja pamatlietā, kompetencē.

- 2 Savas uzņēmējdarbības ietvaros prasītāja noslēdza ar Vācijas uzņēmumu līgumu par muitas darbību, kuras ir saistītas ar Apvienoto Karalisti, veikšanu.
- 3 Šajā saistībā prasītāja iesniedza Teritoriālajā direkcijā–atbildētājā lūgumu atļaut apstiprināt vietu, kas nav muitas iestāde, lai varētu veikt muitas darbības noliktavā, kas atrodas Vičencas provincē. Šī noliktava, atšķirībā no prasītājas juridiskās adrese, neatrodas minētās Teritoriālās direkcijas kompetences apgabalā.
- 4 Ar šīs Teritoriālās direkcijas nolēmumu prasītājas lūgums tika noraidīts pamatojoties uz Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punktu, saskaņā ar kuru CAD var darboties vienīgi tā muitas apgabala teritorijā, kurā ir to juridiskā adrese; aplūkojamajā gadījumā šis apgabals ir attiecīgās Teritoriālās direkcijas apgabals.
- 5 Sabiedrība–prasītāja apstrīdēja minēto nolēmumu par noraidīšanu *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte*, iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Savas prasības pamatojumam prasītāja it īpaši apgalvo, ka apstrīdētais nolēmums esot pretrunā Regulas (ES) Nr. 952/2013 21. apsvērumam un 18. pantam, kā arī Direktīvai 2006/123/EK.
- 7 Apstrīdētajā nolēmumā atbildētāja precizē, ka muitas darbību veikšanai valsts tiesiskais regulējums neļauj apstiprināt ārpus kompetentās Teritoriālās direkcijas apgabala vietu, kas nav muitas iestāde. Minētajā nolēmumā ir minēts, ka, lai gan saskaņā ar Republikas prezidenta Dekrēta Nr. 43/1973 47. panta 3. punktu muitas aģents ir tiesīgs veikt muitas darbības visā valsts teritorijā, šī tiesību norma tomēr nav piemērojama muitas aģenta, kurš darbojas kā CAD partneris, darbībai. Citiem vārdiem, muitas aģents, kurš nedarbojas kā CAD partneris, varētu veikt muitas darbības visā valsts teritorijā, savukārt muitas aģents, kurš darbojas kā CAD partneris, varētu veikt muitas darbības vienīgi tajā Teritoriālās direkcijas apgabalā, kurā ir šī CAD juridiskā adrese. Šajā saistībā jāatgādina, ka saskaņā ar Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punktu CAD sastāv no muitas aģentiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 8 Pirmkārt, iesniedzējtiesa uzskata, ka Eiropas Savienības tiesiskais regulējums muitas jomā, it īpaši Regulas (ES) Nr. 952/2013 18. pants, nepieļauj nekādus teritoriālus ierobežojumus muitas starpniecības pakalpojumu sniegšanai. Tādējādi, minētās tiesas skatījumā, šķiet, ka valsts tiesiskais regulējums, it īpaši Ministrijas

dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkts un Likuma Nr. 213/2000 3. panta 5. punkts, neatbilst Savienības tiesībām.

- 9 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkts liedz sabiedrībai prasītājam, darbojoties *CAD* statusā, izmantot vietējo nodaļu un noliktavu, kuras atrodas ārpus *Direzione Territoriale dell'Agenzia delle Dogane e dei Monopoli* (Muitas un monopolu dienesta Teritoriālā direkcija, Itālija) apgabala, kurā ir tā juridiskā adrese, tādējādi minētā tiesību norma ievieš ierobežojumus saistībā ar iespēju darboties, izmantojot pārstāvniecības, meitasuzņēmumus vai filiāles; tas šķiet pretrunā Direktīvas 2006/123 10. panta 4. punktam, kas pakalpojumu sniedzējam, kuram ir atļauja, dod tiesības piekļūt pakalpojumu darbībai vai to veikt visā attiecīgās valsts teritorijā, tostarp izveidojot pārstāvniecības, meitasuzņēmumus, filiāles vai birojus, izņemot gadījumus, kad atļaujas prasības piemērošana katram atsevišķam uzņēmumam vai atļaujas ierobežojums uz atsevišķu teritorijas daļu ir objektīvi pamatots ar sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm; tomēr aplūkojamajā gadījumā iesniedzējtiesa nav konstatējusi nekādu šāda veida iemeslu.
- 10 Turklāt, iesniedzējtiesas skatījumā, gadījumā, ja vietas, kurās ir jāveic muitas darbības, atrodas ārpus tās Teritoriālās direkcijas apgabala teritorijas, kurā ir *CAD* juridiskā adrese, Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkts izpaužas kā aizliegums izveidot vairākas birojus vienā un tajā pašā valsts teritorijā, lai gan neiestājas Direktīvas 2006/123/EK 15. panta 3. punktā noteiktie nepieciešamības un samērīguma nosacījumi, un tātad kā minētās tiesību normas pārkāpums.
- 11 Tiesa esot jau noteikusi, ka atļaujas veikt pakalpojumu sniegšanas darbību teritoriāls ierobežojums atbilstoši Direktīvas 2006/123/EK 10. un 15. pantam ir pakalpojumu sniedzēju brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šo konstatējumu neatspēko ta, ka Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punktā ir paredzēta *CAD* iespēja darboties apvienību formā (sadarbojoties ar homologām sabiedrībām, kurām ir vienāds darbības veids, vai dibinot Eiropas Ekonomisko interešu grupu), lai varētu sniegt pakalpojumus ārpus teritorijas, kurā ir to juridiskā adrese. Proti, gan sadarbība ar homologām sabiedrībām, gan Eiropas Ekonomisko interešu grupas dibināšana varētu izraisīt ievērojamas ekonomiskas un pārvaldības izmaksas, kuras gultos vienīgi uz *CAD*, neskatoties uz Savienības Muitas kodeksā noteikto principu, saskaņā ar kuru pārstāvība muitā ir brīva, divās formās – tiešā un netiešā pārstāvība.
- 12 Treškārt, iesniedzējtiesa pauž šaubas par Ministrijas dekrēta Nr. 549/1992 3. panta 3. punkta atbilstību LESD 56.–62. pantam, jo šķiet, ka *CAD* darbības teritoriālais ierobežojums ir uzskatāms par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, jo tas nostāda *CAD* objektīvi neizdevīgā stāvoklī salīdzinājumā ar citiem subjektiem.
- 13 Pretēji atbildētājas apgalvojumiem, iesniedzējtiesa neuzskata, ka *CAD* darbība ārpus minētajiem teritoriāliem ierobežojumiem varētu apdraudēt šādai darbībai paredzētās tehniska un profesionāla rakstura prasības, un līdz ar to arī pakalpojuma nepārtrauktību.

- 14 Iesniedzējtiesa uzsver, ka spēkā esošais valsts tiesiskais regulējums varētu izraisīt traucējumu Eiropas tirgus iekšienē saistībā ar preču un personu brīvu apriti, jo minētais tiesiskais regulējums ierobežojot pakalpojumu brīvu apriti dalībvalstu iekšienē un starp dalībvalstīm gan Direktīvas 2006/123, gan LESD 56.–62. panta izpratnē.
- 15 Runājot par prejudiciālo jautājumu pieņemamību un it īpaši par pārrobežu intereses esamību, iesniedzējtiesa, pirmkārt, uzsver iespējamās sekas, ko attiecīgais valsts režīms varētu radīt attiecībā uz citās dalībvalstīs reģistrētajiem subjektiem, ja šie subjekti plāno izmantot pakalpojumu brīvu apriti, un, otrkārt, atgādina, ka prasītājas darbība konkrētajā gadījumā iesaista divas dalībvalstis (Itāliju kā pakalpojuma sniedzēja valsti un Vāciju kā pakalpojuma saņēmēja valsti).
- 16 Visbeidzot, iesniedzējtiesa lūdz piemērot paātrināto tiesvedību saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punktu, ņemot vērā strīdīgo jautājumu, kuriem ir principiāls raksturs, būtiskumu, kā arī apstākli, ka pamatlietas izšķiršana ir atkarīga vienīgi no Tiesas lēmuma.